

DERTIG ORGELINVENTIES VAN HERMAN STRATEGIER

WIM WITTEMAN

DE STEEDS GROEIENDE BEHOEFTE AAN EENVOUDIGE OR-gelstukjes maakt het verschijnen van een bundel als deze „Thirty Short Inventions” tot een op zijn minst nieuwsgierig-makende gebeurtenis, zeker wanneer een man als Herman Strategier er de auteur van is; want naast de talrijke bloemlezingen uit de barokliteratuur en een „l’Organiste” van Franck hoort men graag eens een wat eigentijdser geluid op dit gebied. „Eigentijds” is overigens meer dan ooit een relatief begrip geworden in een tijd waarin de muziek zo’n snelle ontwikkeling doormaakt dat progressieve en conservatieve stijlen nauwelijks nog enig verband of verwantschap met elkaar hebben. Muziek voor de kerk, in wezen een vorm van gebruiksmuziek, zal, evenals de meeste kunst die bedoeld is voor grotere groeperingen, meestal uit de conservatieve hoek moeten komen, hoe jammer dat in zekere zin ook zij: de werken voor kerkelijk gebruik van de grote meesters van onze eeuw zijn gauw geteld. De inventies van Herman Strategier sluiten in opzet en stijl vooral aan bij de „Intermezzi” van Andriessen: een sobere en objectieve muziek. Ze zijn allen manualiter en vrij eenvoudig voor de gemiddelde amateur in te studeren. Jammer is dat er geen enkele vingerzetting is aangegeven, noch suggesties voor registratie. Het blijkt voor velen vaak te lastig of te veel werk te zijn om er zelf het een en ander bij te zetten, waardoor de interpretatie dan onnodig te lijden heeft. Strategier heeft de stukjes, die gemiddeld ca. een minuut duren, in chromatische volgorde geplaatst, en wel zo, dat alle toonsoorten, zowel majeur als mineur en een enkele keer modaal, aan de beurt komen. Dit geeft een grote variatie in kleur, een nadeel is echter dat stukjes met veel mollen of kruisen een niet-vakman gauw afschrikken. Er zijn in deze bundel, qua karakter, drie verschillende typen te onderscheiden: lyrische, speelse en contrapuntische, waarvan het laatste, voor de kerk het meest geschikt, helaas het minst vertegenwoordigd is. Van de eerste soort geven we hier als voorbeeld de fijnzinnige vierde inventie:

De speelse stukjes doen vaak wat pianistisch aan en zijn voor de kerk misschien soms iets te frivol. We moeten hierbij wel bedenken dat de bundel in Amerika is uitgegeven, waar, door de opkomst van de elektronische orgels, een nieuwe vorm van huis-musiceren is ontstaan, waarbij zulke stukjes een welkome afwisseling kunnen zijn tussen al het slechte wat daarvoor zoal op de markt komt. Zo begint de 17de inventie:

Tenslotte dan nog een voorbeeld van een der fuga's die in deze bundel voorkomen, een bundel die zeer geslaagd is en uitstekende diensten kan bewijzen bij de huidige liturgische praktijk, waarin meer plaats zal komen voor - behoorlijk geschoolde - amateurs. En ook de vak-musicus zal graag eens naar dit boek grijpen, als hij een - á vue te lezen - muzikaal tussenspel wil brengen.

